

BUNĂ

ȘARDEALULUI

Editor responsabil:
Prof. Dr. EMIL HAȚIEGANU

Redactor responsabil:
GH. V. GIURGIU

A MAGYARORSZÁGI ROMÁNOK SZÓCSÓVE
ORGAN DE AFIRMARE AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: KOLOZSVÁR STR. DEÁK FERENC 36.
TELEFON: 17-49 Căsuța postală Nr. 3

Costul abonamentului: Pentru țărani 15 P; preoți, învățători, funcționari 25 P anual. — Abonamentul general 30 P; pentru bănci, instituții și abonamentele de sprijin 50 P anual. — Abonamente în străinătate 40 P. anual.

Sate fără cârciume

Cu drept cuvânt s'ar putea întreba oare cine: este oare de crezut așa ceva? Poate cineva să-și închipuie, că ar exista undeva pe pământ un sat, în care crișme nu sunt, unde băutura nu se întrebuițează, unde bețivi nu trăiesc?

Totuși există multe sate, cari și-au închis cârciumile. Jupânul a plecat. Dumnezeu mi-a dat să întâlnesc în calea mea ținuturi întregi cu sate fără cârciume, fără băutura satanică, ucigătoare de suflete și de sănătate.

Cine cunoaște destrăbălarea, jalea, sărăcia și mizeria, pe care le-a adus și le-a înstăpânit în satele noastre cârciuma și băutura alcoolică, nu poate decât să se bucure, căci primul pas către înălțarea omului este viața trează, cumpătată, ferită de patima beției.

Din contra, beția este unealta satanei prin care ademenește omul și neamurile către calea de perzanie și de prăbușire. Ea, beția, aduce sărăcia, boala, lipsa, mizeria și moartea celor prinși în mrejele și nărodul ei.

Prin beție familia se destramă, iubirea de soție și de copii se pierde; avutul moștenit și cel agonisit prin muncă se mănă și se ruinează; casa se strică, îngrășarea ei dispăre, pustiul vine; străiele se întindesc, trupul slăbește, cinstea se pierde, mintea se întunecă, judecata se rătăcește, obiceiul cel păcătos de furtașag vine, minciuna se spune, omorul se face, temnița se deschide.

Suferința deci începe la ușa crișmelor și se gătește la gura mormântului.

Dar tot prin beție sănătatea se ruinează și vine boala sub arătări înfricoșătoare. Bețivul va începe să aibă durere de cap, amețeli, leșinuri, greață, vărsături, rane la buze, pe limbă, rac în gât, rane, neulcerare la stomac, rac la ficat și stomac, tușă, tuberculoză, nădușeli, oboșală la mers, boală de inimă, de ficat, de rinichi, boală de apă, dureri de încheieturi, aprindere de creier și de nervi și de plămâni.

Copiii bețivilor se nasc fără vreme, pîmpiericiți, slăbiți la trup și la minte, au epilepsie, ceas rău, sunt orbi, surzi, muți, gușați, rămân idiști, devin hoți și ucigași, spărgători, păcătoși și criminali.

Toate aceste dureroase adevăruri și multe altele le-au cunoscut rând pe rând sătenii noștri înțelegători, cari mănăți de înțelepciunea moștenită din moși-strămoși, au hotărât în cele din urmă închiderea crișmelor, să pună stăvilă râului, care le curma izvorul binelui din viață.

Desființându-se și închizându-se crișmele, ca prin farmec, dispăre din sânul satelor noastre tot răul: cearta și bătaia dintre frați este înlocuită cu înțelegere, cu relații de omenească iubire și de creștinească armonie, sărăcia fuge din case și din grădini, boala nu se cuibărește. Buna stare se sălășluiește în orice casă și în tot satul și în întreg ținutul. Pretutindeni în aceste locuri s'au clădit Biserici împunătoare de închinare Domnului; se zădesc școli încăpătoare și luminoase, în cari copilașii drăgălași se pregătesc pentru o nouă viață, curată, sănătoasă, creștinească, plină de virtuți.

În locul crișmelor și în clădirile, de unde s'au alungat marea vrășmaș, în multe sate s'au înființat case-culturale, căminuri de întemare și înzdrăvenire sufletească, cu cărți în biblioteci, cărți cari știu să arate calea cea adevărată către înălțimile unui viitor plin de înflorire și de fericire. Și Duminecă de Duminecă se adună la jarul din vatra caldă ale acestor cămi-

La postul de comandă

Mareșalul Antonescu înconjurat de ofiterii superiori germani și români la postul de comandă a armatelor din Transnistria

Noul guvern al Iranului s'a prezentat în parlament

— Parlamentul a aprobat în unanimitate măsurile luate de noul guvern —

TEHERAN, 29. (DNB). — D. Furuoghi, noul președinte al consiliului de miniștri și-a prezentat guvernul în parlament. Primul ministru a declarat, că guvernul Iranului călăuzit de dorința să trăiască în relații bune cu țările străine și în interesul păcii, a ordonat armatei să se abțină de la orice rezistență.

Parlamentul a votat în unanimitate încredere noului guvern. (MTI).

ATENA, 29. (DNB). — La Cairo s'a aflat că în baza ordonanței dată de autoritățile militare egiptene trupele engleze au fost autorizate să staționeze fără excepție în toate satele și orașele din Egipt. (MTI).

Incordarea raporturilor dintre Japonia și Statele-Unite

— Japonezii nu văd cu ochi buni trimiterea unei comisii militare americane în China —

ROMA 29. (MTI.) — Ziarul „Tribuna“ anunță din Tokio, că raporturile dintre Japonia și Rusia Sovietică pe deoparte și pe altă parte raporturile între Japonia și Statele Unite devin tot mai încordate din cauza sprijinului pe care intenționează să-l acorde Statele Unite bolșevicilor prin Vladivostok, precum și din cauza trimiterii unei comisii militare americane în China.

Japonia a și protestat energic atât la Moscova, cât și la Washington împotriva intențiunii de a se furniza material de războiu Sovietelor prin apele japoneze. În legătură cu trimiterea comisiei militare americane în China, se observă, că acest fapt înseamnă un nou act agresiv împotriva Japoniei.

nuri sute și sute de suflete, s'asculte cuvântul Preotului, al Învățătorului, să citească „Tribuna“, „Săptămâna“ broșurile scrisului nostru, sau să asculte corurile și cântările tineretului, declamările fermecătoare.

Iată calea, care ne trebuie, calea pe care trebuie să mergem cu toții, călcând vârtos s'ajungem la o viață sănătoasă, plină de răspundere față de viitorul urmașilor.

Altă cale nu este mai plăcută în fața

Cerului s'ajungem la mântuire sufletească, căci Sf. Apostol Pavel zice: nici bețivii nu vor intra întru Impărăția Domnului nostru.

Asta trebuie s'o înțeleagă toți și trebuie să se îndepărteze de ușa crișmelor, lăpădându-se de a se mai închina satanei, ci căutând calea păcii prin iubire, a bunei stări prin muncă și cruțare, a sănătății prin cumpătare și curățenie, a mântuirii prin credință tare.

D. E. SĂNICOARĂ

NOTE

Odesa și războiul

Dela întemeierea sa — la sfârșitul secolului al XVIII-lea — și până la războiul actual, Odesa a fost o singură dată teatrul unor operațiuni navale.

În ajunul războiului Crimeii, după ce o fregată engleză „Furious“, ce staționa în portul Odesa, a fost atacată de bateriile de coastă rusești, a apărut în ziua de 20 Aprilie 1854, în rada acestui port o escadră combinată anglo-franceză, spre a obține satisfacție pentru insulta adusă pavilionului Mării Britanii. Comandanții acelei escadre au cerut guvernatorului Odesei să libereze toate vasele engleze și franceze ce erau ancorate în port. Cum guvernatorul rus a refuzat să satisfacă această cerere, în dimineața de 22 Aprilie opt fregate cu vapori — cinci engleze și trei franceze — au deschis focul și au ținut sub bombardament până seara, instalațiile din portul militar și vasele rusești, — scufundând 12 din ele și reducând la tăcere bateriile de coastă rusești.

Nici orașul Odesa — care pe-atunci avea 50.000 locuitori — nici portul său comercial, n'au fost bombardate. Acesta a fost unicul fapt de război din istoria Odesei până la războiul actual, când ea a devenit, împreună cu „hinterland“-ul său, teatrul de operațiuni și obiectivul militar de primul ordin pentru trupele române ce au încercuit-o.

Populația Rusiei Sovietice în lumina cifrelor

După cele mai noi statistici rusești, au trăit în 1926, în Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice: 77.791.100 ruși, 31.195.000 ucrainieni, 3.968.3000 cazaci, 2.672.500 evrei, 782.300 polonezi, 278.900 moldoveni, etc. Tot după o statistică rusească au trăit aici în 1939: 99.019.900 ruși, 28.070.400 ucrainieni, 3.098.800 cazaci, 3.020.100 evrei, 626.000 polonezi, 260.000 moldoveni, etc.

Comparând cifrele acestor două recensăminte rusești, putem trage concluzia că numai rușii și evreii s'au înmulțit într'un răstimp de 13 ani în defavoarea celorlalte naționalități, rușii sporindu-și populația cu 21.228.800 suflete, iar evreii cu 347.600 suflete.

Ucrainienii, care reprezintă cea mai importantă minoritate, nu numai că n'au sporit în acelaș interval de timp, dar chiar au scăzut numericeste cu peste 3.000.000.

La fel au scăzut la număr cazacii (cu — 21 la sută) și polonezii (cu — 19 la sută).

Cât privește moldovenii transnistrieni, au scăzut și ei cu 18.900 suflete (adică cu — 6—8 la mie).

Prin ținuturile anexate în 1939 și 1940, Uniunea Sovietică și-a mărit teritoriul cu 462.700 km. pătrați și 22.700.000 locuitori.

Ținuturile anexate au fost: Carelia finlandeză, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia Orientală, Basarabia și Bucovina de Miază Noapte.

Suprafața totală a Uniunii Sovietice a fost la începutul războiului de acum de 21.639.900 km. pătrați, cu o populație de 193 milioane locuitori.

Această numeroasă populație, repartizată pe naționalități, se prezintă astfel: Ruși, 99.800.000 suflete, adică 51,7 la sută din totalul populației; ucrainieni 35.600.000 suflete (adică 18,4 la sută); ruși albi 8.300.000 (4,3 la sută); uzbeki 4 milioane 800.000 (2,5 la sută); evrei 4.600.000 (2,4 la sută); tătari 4.300.000 (2,2 la sută); români 2.100.000 (1,1 la sută); armeni 2.100.000 (1,1 la sută); lituani 2.000.000 (1 la sută); polonezi 1.700.000 (0,9 la sută), apoi, din ce în ce mai puțin, letoni mordvini, germani, ciuvași, tasci, estoni, cichizi, turci, votiaci, mari, komi, karelieni, finezi, ostiaci, bulgari, greci, karakalpaci, koreaci, kabardini, kalmuți, etc.

GRAI ȘI SUFLET ROMÂNESC

Priveagul

Rătăcitor pierdut în rândul,
Desmoștenișilor de soarte,
Spre tine azi mă poartă gândul
Priveag cu trup, sleit de moarte,
Și caut să-ți pătrund amarul
Ce curge 'n valuri după tine,
Copil ce sorbi din plin paharul
Umplut de vremile haine.

Adesea pe poteci pierdute,
Printre dumbrăvi răcoritoare,
Te strecuri însoțit de ciute,
Ori de timide căprioare,
Căutând să îți astimperi dorul
In taina codrilor de brazi,
Tu, frate dulce cu izvorul,
Prieten bun cu cei nomazi.

Demulțorii pornești ca vântul
Pe drumuri lungi bătătorite,
Ori te avânți urcând ca gândul
Pe munți cu piscuri insorite,
Și-acolo sus în ritmul doinei
Iți spui pădurilor amarul,
Tu fiu nedespărțit al moinei,
Amic și frate cu plugarul.

Necazul a săpat în tine,
Prăpăstii mai adânci ca marea
Și a plantat dureri haine,
In ochii tăi frumoși ca zarea,
Făcându-te să pleci prin lume
Cu trupul istovit de chin:
Priveag, tăcut și fără nume,
Copil al crudului destin.

SIM. LAZĂR

VIATA

Viata noastră e frumoasă,
Când nu-i știi adâncul încă,
Trăindu-o e dureroasă
Și-o simți drept rană, adâncă

Pe matca râului etern,
Curg ape, val de spume,
In umbra timpului se scurg,
Șiroae 'ntregi de lume.

Și om și apă se confundă,
Iși au aceeași soartă
Se nasc, trăesc, ș'apoi dispar
Prin marea vieții poartă.

AURICA MARTON

Lupul bătrân și lupul tânăr

(Fabulă românească)

— Ei unchiașule ai îmbătrânit, cum mai duci cu lumea? Eu fac tot ce vreau, sunt ușor ca un prâsnel, îndrăsnel și norocos.

— Imi pare bine, dar vezi: Eu fac numai ce pot. Multe doresc, multe vreau, multe gândesc, dar nu le pot face pe toate. Ca să te cred, că poți face toate, câte vrei, îți dau o încredințare. Lupi flămânzi suntem amândoi. Ce voiești tu să faci, să ne îndopăm până după urechi?

— Vezi turma aceea cu 3 păstori și 3 câni? Cea mai grasă oaie am să le-o răpesc cu puterea. Așa vreau.

— Ce este cu tine nepoate?! Cu capul spart, schiop de un picior, cu spatele pline de sânge, flocăit și terfelit, fără nici o ispravă, cu mâna goală te întorci la mine. Tu, carele faci tot ce vrei!

Mi-a umblat prost de tot unchiașule. Intre voință și puțință văd, că este mare deosebire. Sunt rupt de foame, osteneală și durere. Fi bun, arată-mi acum, cum poți face la zile grele?

— Eu cred, că pot face mai mult cu mintea, decât cu puterea. Tu ai zis, că trăiești cum vrei, eu trăiesc cum pot. Sunt bătrân. Vino cu mine aproape de drum la cotitură.

Vezi mai bine, ca unchiașul, ce vine pe drum?

— Un om călare pe o iapă și un mânz după iapă. Ce bine ne-ar prîi batăr carnea tînără a mînzului. Eu așa aș vrea. Bat în pepteni de foame.

— Să știi nepoate, că acum pot face, să avem de mâncare nu numai mînzul, cum vrei tu, ci și iapa.

— Mare minune! Dar dacă omul are la el armă?

— Nu mă tem. Ascultă planul strategic al meu. Când omul se va îndosi, va trece dela cotitură, noi trîntim mînzul la pămînt, fără ca omul să ne poată observa.

— Apoi?

— Nu fi nerăbdător. Ascultă-mă până ce gat de vorbit. Omul va vedea, că i-a rămas mînzul. Fînd că stă sărăcia de capul lui, va lega iapa de un arbore de lângă drum și se va întoarce după mînz. Pe iapă are greutate, terhetiu. Până află el mînzul mort, noi îi trîntim și iapa. Acum pot omori și iapa și mînzul.

— Iți mulțămesc unchiașule, m'am săturat până după urechi de carne. Planul strategic al meu a căzut în baltă, al tău a isbutit. Cum se poate?

— Omul tînăr se bizuie la putere, cel slab la minte și viclenie.

IOAN S. PAVELEA

Citiți și răspândiți „TRIBUNA ARDEALULUI”

Despre gazele de luptă

O chestiune de o importanță actuală, și de un folos real pentru oricare din noi, o prezintă gazele de luptă și ajutorul ce trebuie să-l dăm pentru gazați.

Gazele de luptă și-au făcut apariția lor în ultimul război mondial, omorând și scoțând din luptă un procent foarte mare de combatanți.

Pericolul acestor gaze nu se mărginește însă numai la acei ce se luptă pe front; gazele de luptă pot fi aduse prin bombe de aeroplan la noi acasă, în sate sau orașe, deci cred, că e foarte necesar ca toată lumea să cunoască ce e de făcut.

Am să încerc prin câteva cuvinte să vă fac cunoscut în linii generale felurile gaze de luptă ce se întrebuintează indicând în același timp și tratamentul.

Din punct de vedere al acțiunii lor asupra organismului gazele pot fi împărțite în următoarele categorii:

1. Toxice generale.
2. Sufocante.
3. Iritante.
4. Vezicante.

Să luăm pe rând fiecare grupă aparte:

I. GAZELE TOXICE GENERALE

Aceste gaze se numesc astfel căci atacă întreg organismul având un efect asupra sângelui. Deci pot fi considerate dintre cele mai periculoase. In acest grup intră:

- Acidul Cianhidric.
- Oxidul de cărbune.
- Gazul Labirintic.

Acidul Cianhidric are un miros de migdale amare sau de sămânță de persică sfărâmată. Este un gaz foarte periculos. Prin câteva respirațiuni gazul intră în sânge și produce moartea pe loc.

E bine deci ca îndată ce simțim mirosul ga-

zului să ne oprim respirația și să ieșim cât mai repede din regiunea gazată.

Tratamentul în caz de gazare: Este de a provoca vărsături, apoi respirații artificiale în aer curat prin care se primenește sângele.

Oxidul de cărbune, se recunoaște prin mirosul acru. Desigur ați simțit acest gaz eșind din mașina de călcat. Respirat în cantități mici produce greață, vărsături, în cantități mari ne asfixiază producând astfel moartea.

Tratamentul în caz de gazare: Respirații artificiale în aer curat și dușuri de apă rece.

Gazul Labirintic e un gaz care atacă nervii. Cine respiră acest gaz, își pierde echilibrul, nu se mai poate ține pe picioare și cade. Tratamentul la fel ca la acidul cianhidric.

II. GAZELE SUFOCANTE

Aceste gaze printr-o iritație violentă a organelor prin cari respirăm produce o boală numită Edem Pulmonar. In această boală lichidul sângelui iese din vasele în care curge și se varsă în plămâni. Prin aceasta respirația e îngreunată, e mai frecventă și mai superficială, deci nu intră aer îndeajuns.

Omul gazat cu gaze sufocante simte că se înăbușă și deși face eforturi mari de respirație, moare sufocat. Sunt însă și cazuri mai ușoare cari nu merg până la asfixie.

Prin lipsa de primenire a sângelui, acesta se îngroașă îngreunând astfel munca inimii, cauzând boli de inimă cari încă duc la moarte. Deci persoana gazată moare, fie din cauza plămânilor, fie din cauza inimii. Aceste gaze sunt:

- Clorul: cu un miros înțepător.
- Fosgenul: cu miros de fân stricat.
- Di-fosgenul: La fel.

Cluoropicrina: cu un miros de ploșnițe.

Tratamentul gazaților: gazatul să fie scos din atmosfera viciată. Va fi culcat în aer cu-

rat fără să facă cea mai mică mișcare. Deci nu cumva să-i facem respirație artificială, căci prin aceasta se pot rupe plămâni provocând moartea imediată. Tot din această cauză trebuie să grijim ca bolnavul să nu tușească, dându-i o tabletă de codeină.

Dacă bolnavul respiră bine însă inima-i bate încet, să i se dea cafea. Dacă aceasta nu ajută, adecă nu grăbește bătăile inimii, se poate recurge la venesecție, adecă la tăerea unei vâne, lăsând să curgă sânge, care cum am zice se subțiază, ușurând inima.

III. GAZELE IRITANTE

Aceste gaze venind în contact cu noi, irită anumite organe. Astfel avem:

1. Lacrimogene:

Brom Acetona = cu un miros foarte neplăcut.

Bromura de Benzil = cu miros la fel.

Cloracetofenona = cu un miros aromat.

Acestea irită ochii făcând să lacrimăm prin dureri foarte mari de ochi.

Tratamentul: Vom picura în ochii bolnavului apă curată în care vom pune la un decilitru cam 7 grame de sare, sau bicarbonat de sodiu (Broză).

2. Gazele strănutătoare ca:

Difenilclorarsina (Klarc I), cu miros aromat.

Difenil Cianarsina (Klarc II) tot aromat.

Adamsita: miros tot aromat.

Aceste gaze ne fac să strănutăm mereu, cu arsuri în gât și ne fac să tușim. De multeori se întâmplă că slăbim trecând prin sudori reci, avem dureri de tâmpale și vomăm.

Tratament: Contra strănutului se dă a mișos, var de clor. Pentru neplăcerile din gât facem gargară cu apă sărată și cu bicarbonat. Contra durerilor luăm aspirină sau alte calmante.

IV. GAZELE VEZICANTE

Aceste gaze irită pielea și mucoasele din nas, gură, etc., trăgând bășici. Sunt două gaze

VIATA-ȚI POATE DA...

Viața-ți poate da orice pe lume,
Averi, triumfuri, străluciri și bine...
In templu-i sacru, toate, — ea — le ține
Dar, toate, stau ca pe-ale mării spume!

Cu vană pompă se 'ncunună cine,
Pe scurtu-i drum, a cucerit un nume:
Din biata-i trudă n'o vedea nici urme,
Peste decenii, timpul care vine...

Ca val se'nnalță și, ca dânsul, pier...
Și alte valuri se ridică 'n zare,
Pe-a mării față: umbre efemere!...

Averi, triumfuri, cât de lucitoare,
In astă viață, toate, sunt himere...
Căci toate trec, în lumea trecătoare...

VIRGIL ȘOTROI

Amurg

Răgușit, de toamne, muced de vreme
Rugină de ploii și burniți,
Nins de crăciuni, îndoii de mătâni
„O jalbă a vieții” pe uliți,
Iși răstoarnă'n amurg povara oaselor; cu te...

[metali...

Cu zgomot de osii neunse;
Penumbre cât munții s'aruncă vestalic
Din cer, pe jărătecul vetrii 'n cenușe,
— Pe sticla liniștită a tăcerii

Vânt peltic zgârâre norii de scrum —
Acolo 'n scânteii își citește povestea
Cu ele un lanț ferecat-a și un drum.
Lanțul de fum îl mai leagă de ziua
Drum scurt al scânteii, e suflul de om
Șoptitul i-e urlet și freamăt de piua
Dar strigătul murmur, ce nu-i auzit,
S'adoarme în ochii cu hazardul demoni
Că 'n cremeni, încolți-va muștarul,
Speranța 'n cobitul de bufniți simbolic
Ce poate să-i curme amorul.

VALENTIN RA...

Catedre vacante la Școala Normală de fete din Szamosújvár

La Școala Normală de fete din Szamosújvár sunt vacante ore de matematici, limba magară, limba germană și muzică.

Cererile pentru numire se vor înainta în copii române unite din Kolozsvár.

de felul acesta:

Iperita = cu un miros de muștar.

Levistia = cu un miros de mușcată.

Aceste două gaze sunt încă foarte periculoase căci rămân mult timp în locul unde fost aruncate, iar bășicile pe cari le fac apar decât după 3—12 ore după întors.

Pielea îl absoarbe, adecă trece prin rămânând pe locul unde a intrat o pată.

Regiunea din jur se umflă așa că dacă apar cu degetul rămâne o adâncitură în loc.

In curând apoi apar bășicile înșirate cu taniile, cari apoi se unesc într-o bășică conținând un lichid galben. Bășica se și rămâne o rană vie care infectându-se cele mai multe ori nu se vindecă decât săptămânile. Iperita atacă și ochii producând deseori orbirea. La fel atacă și organele piratoare. Gâtul se usucă, după care omușește și tușește. Plămâni se inflamează.

Tratamentul: Toate hainele gazatului buesc schimbate și fierse în apă de var (amina). Picăturile de Iperită de pe pielea buesc uscate cu o cârpă curată. Apoi se lăm cu multă apă; fără ca să ne sterge pudră cu praf de Clorogen. In lipsa aș ne putem spăla cu apă caldă și săpun în după gazare, apoi ne ungem cu un linoleo-colcar.

Ochii, gura și nasul se spală cu o soluție bicarbonat de sodiu.

Când respirația e îngreunată, să respirăm vapori de apă în care am pus bicarbonat câteva picături de terebentină. Contra tusei Codeină. Levistia pe lângă bășicile vezicante e și toxic și sufocant și nutător. Contra acestui gaz trebuie să ne răm la fel cu foarte mare precauție.

In concluzie pe lângă prevențiile individuale și colective ce se fac prin măști și sturi e bine să ne pregătim atât cu mijloace necesare precum și cu câteva substanțe chimicale efitne cari pot să ne dea ajutor până la sosirea medicului, salvându-ne astfel viața.

Dr.

Cronica externă:

Noul guvern al Iranului ordonat încetarea ostilităților

— Trupele anglo-sovietice își continuă rapida înaintare. Armata iraniană a capitulat spre a evita vărsarea de sânge. În ce situație se află Turcia. Atentatul împotriva lui Laval. Atentatorul e de 21 de ani și se numește Paul Collet. O conferință a președinților americani —

— Nomura a predat un mesaj lui Roosevelt —

Ostilitățile din Iran au luat sfârșit. Negocierile, cari au avut loc între Șahul Persiei și ambasadorii britanic și sovietic au izbutit să scutească Persia de pierderi mai grave și astfel, după două zile de război, țara poveștilor de război și una nopți are iarăși pace.

Cam scump plătită. Căci Șahul Reza trebuia să capituleze. O parte a țării rămâne sub ocupația anglo-sovietică și în special terenurile petrolifere și căile de comunicație, cari leagă golful Persic cu Caucazul.

În ziarul „Börsenzeitung” din Berlin cunoscutul publicist examinând evenimentele din Persia, susține, că Anglia ocupă țara spre a-și face legătura pe uscat între Egipt și India. De altfel — spune Megerle — chestiunea iraniană a fost examinată și cu prilejul întâlnirii dintre Churchill și Roosevelt, aici problema petrolului din Irak și Iran constituie un element primordial în politica economică și strategică a președintelui american. Pe de altă parte Roosevelt a ținut foarte mult ca interesele americane pentru Uniunea Sovietică să se facă prin Persia. Imediat după întoarcerea lui Churchill la Londra, guvernul englez a adresat cunoscutul demers către guvernul din Teheran.

SITUAȚIA DELICATĂ A TURCIEI

Se crede, că hotărârea de a înceta ostilitățile a fost precedată de negocieri la care a luat parte și Turcia. Războiul din Iran a pus țara lui Kemal Pașa într-o situație extrem de delicată. Între țări puse sub influența unor puteri amice și aliate, — căci prin cele mai abile manevre diplomatice, guvernul din Ankara a reușit să păstreze alianța și amicitia ei cu Anglia, Germania și URSS. Turcia se găsea între ciocan și nicovală.

În capitala Reichului nu s'a dat încă nădăjduite față de evenimentele din Iran. Pare probabil, că reprezentanții diplomației germani vor părăsi Iranul. Acest lucru va fi cerut chiar de englezi și ruși guvernului din Teheran. Se anunță, că Von Papen, ambasadorul Germaniei la Ankara, a plecat azi la Berlin. La Sofia se știe, că la frontiera răsăriteană și la aceia dinspre Tracia, Turcia a luat măsuri de securitate, întărind forțele sale armate. Atmosfera e încărcată.

INCETAREA OSTILITĂȚILOR DIN IRAN

O telegramă din Teheran anunță în mod oficial, că guvernul și-a dat demisia. Șahul a primit-o și a numit un nou guvern, care a ordonat azi încetarea ostilităților. Guvernul a publicat un comunicat arătând, că în fața forțelor mult superioare și spre a evita vărsarea inutilă de sânge, a ordonat trupelor — cari au dat dovadă de spirit de jertfă, eroism și patriotism — să depună armele.

Caete, cărți școlare și literare și tot felul de rechizite școlare puteți procura eștin la librăria

„Kárpátok” R. T.

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 29

Telefon: 14-87

Între timp forțele anglo-sovietice înaintază cu repeziune în Iran.

Din Berlin se anunță, că nu se știe încă nimic despre soarta supușilor germani aflați la Teheran. Șaizeci de negustori germani au sosit la Istanbul, venind din capitala Persiei.

ATENTATORUL PAUL COLLET

În Franța a provocat o mare senzație atentatul comis de tânărul Paul Collet împotriva lui Pierre Laval, fostul prim-ministru al Franței și împotriva colaboratorului său Marcel Déat, directorul ziarului „Oeuvre”. El s'a înrolat în legiunea antibolșevistă spre a pune mâna pe arma cu care a comis atentatul.

Atentatorul arestat a declarat, că e de-gaullist. Dar se crede, că el face parte distr'o vastă organizație, care organizează în mod sistematic atentate și acte de sabotaj.

STAREA LUI LAVAL ȘI A LUI DEAT

În ceace privește starea victimelor atentatului, Laval, care a fost lovit de două gloaște, de unul la un braț, de celalalt la piept, e în afară de orice pericol. Starea lui Deat însă a devenit critică din cauza hemoragiei, care a avut loc.

FRANCISC JOSIF APA PURGATIVĂ

Imediat după atentat, la Paris a avut loc o consfătuire interministerială la care au luat parte Pucheux, ministrul de interne, Bouthillier, ministrul de finanțe și subsecretarii de stat Huard, Benoist Mechin și Lehideux.

Vallat, comisarul guvernului pentru chestiunile evreești, Berthelot, ministrul comunicațiilor și Barthelemy, ministrul de justiție au sosit și ei la Paris spre a examina și pune în aplicare dispozițiunile necesare în lupta contra comu-niștilor. Deasemenea se impune o serie de măsuri pentru reorganizarea aprovizionării populației din Paris și din teritoriul de sub ocupație.

MIȘCĂRI SUBVERSIVE ÎN FRANȚA

Intr'adevăr, sub masca patriotismului mișcarea subversivă a luat proporții îngrijorătoare, și luând în considerare avertismentele categorice publicate de autoritățile de ocupație, guvernul francez încearcă să pună frâu mișcărilor subversive cu propriile mijloace, evitând complicațiile mai grave.

EXTREMUL ORIENT

În Extremul Orient destindere.

Din Londra se anunță, că la Tokio a avut loc o ședință furtunoasă a consiliului de miniștri. Nu se știe încă ce au hotărât. Se crede însă, că s'au discutat problemele în legătură cu tratativele duse de amiralul Nomura, ambasadorul Japoniei la Washington cu conducătorii Statelor-Unite. Nomura și Cordell Hull discută asupra situației din Extremul Orient.

NOMURA A PREDAT UN MESAJ LUI ROOSEVELT

Amiralul Nomura a predat azi Președintelui Roosevelt un mesaj din partea

Prințului Konoye, primul ministru al Japoniei.

Părăsind Casa Albă și întrebat de ziaristi despre ce a fost vorba, el a răspuns, că a fost vorba despre un schimb de vederi în legătură cu raporturile dintre Japonia și Statele Unite.

O MIȘIUNE MILITARĂ A PLECAT LA CIUNGKING

Correspondentul din Washington al ziarului „Daily Mail” USA, Marea Britanie, Australia, Noua Zeelandă, Indiile Olandeze, Uniunea Sovietică și China pregătesc un tratat al celor șapte puteri spre a se opune războiului pe care Japonia l-ar putea începe la Sud sau în Nord. Acest plan ar fi fost hotărât cu prilejul întâlnirii dintre Churchill și Roosevelt, iar Președintele Roosevelt confirmă acum în mod oficial că USA trimite în China o misiune militară. Aceasta dovedește, că China poate conta pe sprijinul mai sporit al democrațiilor.

TOKIO—WASHINGTON

Din Tokio se anunță, că întreaga presă japoneză acordă o mare importanță convorbirilor pe cari le are amiralul Nomura cu Cordell Hull. În cercurile bine informate se insistă tot mai mult asupra eventualității îmbunătățirii raporturilor anglo-japoneze.

Cercurile diplomatice se întreabă, dacă între Tokio și Washington are loc actualmente un schimb de vederi asupra transporturilor ce se îndreaptă din America spre Vladivostok. Se știe, că japonezii au cerut americanilor să renunțe la transporturile de benzină, care ar trece pe lângă apele japoneze.

CE VA FI ÎN PACIFIC?

Nu se știe încă la ce rezultate s'a ajuns în aceasta privință. Dar transporturile vor sosi azi, sau mâine la punctele critice și atunci se va vedea dacă vasele cisterne vor fi sau nu atacate de submarine sau de avioane. De aceasta depinde dacă Pacificul rămâne pacific, sau va lua foc.

GUVERNUL DIN THAILANDA A DEMISIONAT

„Associated Press” anunță din Bangkok, că Songgram, primul ministru al Thailandei și-a dat demisia.

De pe fronturile de luptă astăzi n'au sosit știri prea bogate în evenimente.

DNEIPOSTROI ARUNCAT ÎN AER

Comandamentul forțelor aliate din Ucraina anunță doar atât, că au lărgit operațiunile pentru atângerea obiectivelor. Aceste obiective sunt în primul rând capetele de pod inamice de pe malul stâng al marelui fluviu. Se știe, că rușii în furia lor de distrugere vor arunca în aer și barajele dela Dneipostroi.

Comandamentul sovietic încearcă să arunce în luptă detașamente proaspete blindate și escadrile aeriene, încercând să opună o rezistență înverșunată înaintării germane.

ASEDIUL ODESEI, LENINGRADULUI ȘI TALLINULUI

În jurul Odesei cercul forțelor germano-române se strânge tot mai tare. Rușii fac încercări disperate spre a rupe cercul, care îi înconjoară.

Pe frontul finlandez luptele au ajuns în faza decisivă. Bătălia pentru Tallin continuă. Din Helsinki se anunță, că orașul

Tallin ar fi fost incendiat de ruși, cari se retrag. Se afirmă, că din capitala Finlandei se observă foarte bine, că frumoasa capitală a Estoniei e în întregime în flăcări.

Forțele germane, cari înaintază dinspre Velikije Luki, dintre Smolensk și lacul Ilmen se apropie tot mai amenințătoare de Leningrad. Trupele germane în unele puncte se află la numai 50 km. de fosta capitală rusă.

VIIPURI INCERCUIT

Spre Nord Viipuri, frumosul oraș finlandez ocupat anul trecut de ruși, se află complect încercuit.

Din Berlin se anunță, că trupele germane au atins linia ferată ce leagă Moscova de Leningrad. Bombardarea permanentă a acestei linii de către aviația germană a pus Uniunea Sovietică într'o situație extrem de dificilă din punct de vedere strategic și economic. Pe această cale ferată și pe căile ei laterale se aprovizionează cu cărbuni, petrol, cereale și miniereuri din Nord-Vestul țării. Viața economică a țării a fost grav influențată de pierderile suferite. Cu apropierea toamnei se intensifică luptele și în Libia și Africa Orientală. În jurul Gondarului generalul Nasi mai rezistă eroic inamicului, suferind cele mai mari lipsuri de muniții și mai ales de apă.

TRANSPORTURI MARI DE SOLDAȚI ÎN USA

O știre interesantă primim din Washington: Federația căilor ferate a adresat un apel către toți membrii federației să reducă numărul călătoriilor de persoane, pentru a avea suficient material rulant la dispoziție în așteptarea unor mari transporturi de soldați.

CONFERINȚA PREȘEDINȚILOR AMERICANI

O altă știre din Washington e transmisă de agenția NST și afirmă că Președintele Roosevelt s'a adresat tuturor președinților guvernelor din America Latină, întrebându-i ce părere au despre o conferință la care ar lua parte președinții tuturor statelor americane. Conferința ar avea ca scop sublinierea necesității colaborării tuturor statelor americane.

CRONICARUL

— Dr. PASCU LAURENȚIU, fost medic de circumscripție, s'a mutat la Beszterce, Magyar-utca 2 sz.

MICA PUBLICITATE

CAUT urgent farmacist colaborator, diploma nu este necesară, pentru Borgóprind (Beszterce Naszód m.), se cer bune referințe și cunoașterea limbii române. Informațiuni: Farmacia Seidnitzer, Beszterce, Hitlergasse 24.

CUMPĂR baloane de sticlă cu sau fără împletitură. Segesváry & Co., Kolozsvár, Kossuth L.-u. 7. 332

CROITOREASĂ perfectă, soție de funcționar român, caută de lucru, merge și acasă. Adresa la ziar.

CAUT post de mecanic lângă tractoare de arat „Internaționale” cu practică îndelungată. Turdean Ioan, Piskolt 204, Bihar m. 329

VÂND urgent mașină de tăiat lemne în stare perfectă de funcționare. Mussolini-u. 58. 330

CAUT O MAESTRĂ care m'ar introduce în confecționarea metodică a florilor artificiale, în orele mele libere. Adresa la ziar.

FUNCȚIONAR român, 27 ani, caută angajare, cunoaște orice lucrări de birou, contabilitate, limba maghiară la perfecție. Adresa la ziar sub „L.”

CUMPĂR mere căzute în orice cantitate. A se interesa, Zápolya-u. 12. Telefon 24-97. 325

CUMPĂR un loc de casă în cartierul de vile cu bani gata. Oferta la „Scherg”, Mátyás kir.-tér 23. Rottmann. 326

CAUT femea pentru curățit. Honvéd-u. 65. Chifor. 328

Știri de pe frontul rusesc

Forțele sovietice încearcă prin contraatacuri disperate să oprească înaintarea germană

— Lupte înverșunate în sectorul nordic și central al frontului. Mari succese germane în regiunea Mării Baltice. Vie activitate aeriană în sectorul central —

BERLIN, 29. (DNB). — În complectarea comunicatului german de ieri, agenția telegrafică „DNB“ află următoarele amănunte.

Pe frontul împotriva Sovietelor, în regiunea golfului finic situația se îndreaptă spre o decizie definitivă. Trupele germane au reușit să ocupe, cu excepția insulelor Oesel și Dagoe, tot teritoriul Estoniei care a rămas până acum în posesiunea Rusiei Sovietice. Lupta continuă pentru cucerirea porturilor și bazelor navale Tallin și Baltisport.

Între timp, regiunea din jurul orașului Leningrad a fost atât de strâns încercuită de înaintarea germană, încât trupele germane se află acum în unele puncte la o distanță mai mică de 50 km. de Leningrad.

În partea răsăriteană a Mării Baltice se prevăd semnele unor decizii de importanță principală. În rezultatul acestor operațiuni se poate aștepta izolarea completă a Uniunii Sovietice de Marea Baltică. (MTI).

Contraatacurile zadarnice ale forțelor sovietice

BUDAPEST 29. — Agenția telegrafică maghiară anunță:

În legătură cu operațiunile militare din Ucraina, cercurile militare maghiare se abțin din nou de a da lămuriri mai detaliate. Se mulțumesc doar să constate, că trupele aliate și-au lărgit succesele și că operațiunile militare se desfășoară conform așteptărilor.

Inamicul încearcă în multe locuri oprirea înaintării forțelor aliate prin contraatacuri repetate și prin aruncarea în luptă a carelor de luptă precum și printr-o vie activitate aeriană, dar aceste încercări, făcute cu mari sacrificii, n'au adus la niciun rezultat. Forțele aeriene maghiare au obținut din nou 10 victorii aeriene. Din aceste lupte un avion ungar nu s'a reîntors.

Nimicirea armatei a 22-a sovietică

BERLIN 29. (DNB). — În timpul urmării bolșevicilor bătuți la Gomel, două divizii germane au pătruns adânc în liniile inamice și au făcut 22.000 de prizonieri sovietici și au capturat în același timp 15 tunuri de diferite calibre.

Armata sovietică Nr. 22 a fost distrusă complet la Velikij Luki. Numărul prizonierilor s'a ridicat la 34.060, iar a tunurilor capturate sau distruse la 452. În afară de aceasta trupele germane au mai capturat 333 mortiere de mine și 19 care de luptă, precum și alt material de război.

Pe cursul inferior al Niprului, Sovietele au aruncat în luptă numeroase unități navale mai mici. Artileria germană a incendiat cu focul precis al artileriei un monitor și un alt vas sovietic.

În regiunea Tallin un vas de transport sovietic a încercat să părăsească portul,

dar fiind nimerit de bombe germane, s'a scufundat. (MTI.)

OPERAȚIUNI DE CURĂȚIRE ÎN SECTORUL CENTRAL

BERLIN, 29. — Agenția telegrafică „DNB“ a fost informată, că trupele germane au continuat și la 27 August operațiunile de curățire a sectorului central și într-o luptă de importanță locală, au capturat peste o mie de prizonieri. Într-o altă parte a sectorului central, trupele germane au distrus 15 care blindate sovietice și au capturat 9 tunuri și peste 400 prizonieri.

La Sud de Lacul Ilmen, formațiunile rapide germane au executat un atac surprinzător împotriva forțelor sovietice. Soldații sovietici s'au refugiat lăsând în urma lor tot materialul de război și artileria lor. Trupele germane au capturat numeroase arme de foc, tunuri și muniții. (MTI.)

Activitatea aviației pe frontul răsăritean

BERLIN, 29. (DNB). — La 27 August forțele aeriene germane au avariat grav un vas comercial sovietic de 300 de tone în golful finic.

Cu prilejul atacului dat împotriva orașului Tallin bombe germane au lovit în fața portului un distrugător și un vas comercial sovietic de 4000 de tone. Ambele vase au fost grav avariate și s'au aplecat într-o parte.

În sectorul cel mai nordic al frontului oriental, avioanele germane de luptă au bombardat cu succes coloanele și concentrările de trupe sovietice, precum și un cantonament de bărci. În apropierea litoralului Oceanului Inghețat avioanele germane au avariat grav 2 vase comerciale sovietice cu o deplasare totală de 7000 de tone.

Aviația germană a bombardat în Ucraina de Sud la Est de Nipru o fabrică de muniții. Bombele de toate calibrele au căzut asupra depozitelor fabricii. Flacări uriașe au semnalat explozia muniției aflată în aceste depozite.

În regiunea orașului Kiev aviația germană a distrus 17 care blindate și 259 autocamioane. Aviația germană a atacat extrem de violent linia de cale ferată dintre Kiev și Neshin linia a fost distrusă în numeroase locuri de bombe germane. 9 tunuri cari se aflau în mișcare pe această linie, au fost atinse de bombe.

Forțele aeriene germane au bombardat și linia de cale ferată dintre Brjersk-Logow-Nishin-Cernigow. Linia a fost distrusă în numeroase locuri. Cu prilejul acestui atac, avio-

nele germane au distrus 107 vagoane, 6 tunuri și 1 tun greu de cale ferată și în afară de aceasta au redus la tăcere 2 baterii sovietice. 18 trenuri de marfă încărcată și trenuri blindate au deraiat pe linie din cauza atacului aerian german. (MTI).

Condițiile Angliei pentru încetarea operațiunilor militare din Iran

TEHERAN 29. — Ambasadorul Angliei la Teheran a supus guvernului Iranului următoarele condițiuni dela cari depinde încetarea operațiunilor militare împotriva Iranului:

1. Expulsarea sau arestarea tuturor su-

pușilor germani din Iran.

2. Iranul să rupă relațiunile diplomatice cu Germania.

3. Trupele anglo-sovietice să asigure liniștea și liniștea în regiunile ocupate.
4. Demobilizarea armatei iranice.

Emisarul președintelui Roosevelt pe lângă Vatican

WASHINGTON 29. (DNB). — D. Hull, ministrul de externe al Statelor Unite a anunțat, că d. Taylor, reprezentantul personal al președintelui Roosevelt pe lângă Vatican va pleca în curând din nou la Roma. Se știe, că d. Taylor a trebuit să-și întrerupă misiunea avută din motive sanitare. Nici de astădată nu va sta însă timp mai îndelungat la Roma, deoarece misiunea primită nu reclamă o ședere permanentă la Vatican. (MTI.)

Sechestrarea vaselor streine din porturile americane

NEW-YORK 29. (DNB). — Agenția „Associated Press“ anunță, că comisia financiară și comercială inter-americană a comunicat că 21 state americane au hotărât întrebuintarea tuturor vaselor străine, cari au ancorat în porturile americane dela izbucnirea războiului. Comisia caută de 7 zile o modalitate pentru rezolvarea lipsei de vase ce se resimte tot mai mult în apele americane. Statele a căror vase vor fi utilizate, vor primi despăgubiri. (MTI.)

Comuniști condamnați la moarte în Franța

PARIS, 29. (DNB). — Tribunalul special instituit în baza decretului pentru combaterea actelor de teroare și de sabotaj săvârșite de comuniști și-a pronunțat prima sentință. Trei persoane au fost condamnate la moarte. Sentința de condamnare la moarte a fost executată Joi dimineața. Alți 6 acuzați au fost condamnați la muncă silnică pe viață și 2 acuzați la 7 ani închisoare. (MTI.)

Ambasadorul von Papen a fost primit de președintele Turciei

ANKARA 29. — Agenția telegrafică otomană anunță, că președintele Inonü a primit Joi la amiază pe d. von Papen ambasadorul Germaniei. La întrevedere a asistat și d. Saradcioglu, ministrul de externe al Turciei. (MTI.)

BUDAPEST 29. — Ziarul „Mai Nap“ scrie: Din știrile sosite la Tokio rezultă, că ministrii Statelor Unite și Angliei au anunțat guvernul siamez, că în cazul, dacă menține și pe mai departe amicitia cu Japonia, Londra și Washingtonul vor exercita o presiune economică împotriva Thailand-ului.

Recenzământul evreilor din Franța

VICHY, 29. (DNB). — Guvernul mareșalului Pétain a ordonat începerea pul stabilirii complete a numărului evreilor un recensământ al evreilor din Franța. Rezultatele sunt încă cunoscute, dar după aproximative evreii reprezintă totalul populației. (MTI.)

Șefi de trib arestați în

TUNIS, 29. (DNB). — Autoritățile britanice au arestat 3 șefi de trib din Irak pe motivul că au emis un semn de protest împotriva englezilor și împotriva guvernului irakian refuzat să plătească impozitele. Trei au fost transportați în Irak. (MTI.)

Schimbare de guvern în Australia

AMSTERDAM, 29. (DNB). — „Reuter“ anunță din Melbourne că a fost ales ca șef al guvernului noul președinte al consiliului de ministri conduce destinele Australiei din 1936. Noul guvern este condus de un partid sionat. Partidul unirii australiene și al țărănesc au ținut o ședință comună în care a fost ales cu unanimitate noul prim ministru, persoana dlui Fadden. (MTI.)

COMUNICAT

În completarea tabloului avocaților din Transilvania de Nord adăugați sunt: Barou, dăm și numele dlui avocat Mura din Marosvásárhely, care la rândul său a fost omis.

Biroul dlui Iosif Mura funcționează în Marosvásárhely, Széchenyi-tér 33, telefon 546.

În atenția abonaților

Administrația ziarului noastră ANEXAT MANDATE POSTALE pentru toți abonații (chiar și pentru aceia cari au abonamentul aruncat rugăm deci pe toți aceia CARE RESTANȚĂ să binevoiască să remite cât mai urgent, iar cari au abonamentul plătit să-și păstreze datul până la expirarea abonamentului.

Croitoria de dame Dimitrie Mătiu

din Nagybánya, continuă a funcționa în Varga-utca 5.

Confecționează la comandă și îmbrăcăminte: taioare, pardesori, paltoane de după ultima modă, prețuri convenabile.

— LA 4 SEPTEMBRIE a. c. s'au desfășurat în România exercițiile militare cumpără cai pentru buițele armatei la Târgul de Vârș, Kolozsvár. Comisia plătește pentru corespunzătorii călăriei, cari au o înălțime de peste 158 cm. și vârstă de 4—8 ani, suma de 700—800 lei. Pentru cai de rasă se plătește mai mult. Proprietarii interesați procedează la însușirea teresul lor dacă aduc cu ei la Târgul de Vârș afară de bilete de vite și certificate de rasă.

Generalul De Gaulle a cedat Statelor Unite baze navale în colonile franceze

STOCKHOLM 29. (DNB). — Generalul de Gaulle a declarat cu prilejul unei întrevederi avută cu un redactor al ziarului „Daily Telegraph“, că a oferit Statelor Unite ca baze strategice împotriva Germaniei cele mai importante porturi situate

pe teritoriul Franței libere. Generalul a declarat, că n'a cerut distrugătoare în schimbul acestor baze. Redactorul ziarului „Daily Telegraph“ arată, că porturile oferite Statelor Unite de generalul De Gaulle sunt: Duala, Tortegensil și Point Noir. (MTI.)